

16 במרץ 2014

סבב הסלמה בדרום ישראל במהלכו בוצע ירי רקטות מרצועת עזה, המאסיבי ביותר מאז מבצע "עמוד ענן", על ידי ארגון הג'האד האסלאמי בפלסטין.

מימין: משגר רקטות של ארגון הג'האד האסלאמי בפלסטין (אתר הזרוע הצבאית של הארגון) משמאל: רקטה שנחתה בדרום ישראל (NRG, צילום: אדי ישראל, 12 במרץ 2014)

עיקרי המסמך

1. ב-11-13 במרץ 2014 התחולל סבב הסלמה בדרום ישראל, החמור ביותר מאז מבצע "עמוד ענן". תחילתו בירי פצצות מרגמה ע"י חוליה של הג'האד האסלאמי לעבר כח צה"ל, שעסק בפעילות מבצעית בקרבת גדר הגבול. בתגובה תקפו כלי טיס של חיל האוויר את החוליה והרגו שלושה פעילים. הריגתם הובילה לירי רקטות מאסיבי של הג'האד האסלאמי בפלסטין לעבר ישראל. סה"כ נפלו בשטח ישראל (בעיקר בנגב המערבי) למעלה משמונים רקטות ופצצות מרגמה, יותר מאשר כלל הנפילות מאז מבצע "עמוד ענן" (מאז המבצע, נובמבר 2012, ועד סבב ההסלמה האחרון נפלו בשטח ישראל 63 רקטות).

2. סבב ההסלמה הסתיים בהסכמה על חזרה לרגיעה בערוץ הידברות ישיר, שנוצר בין הג'האד האסלאמי בפלסטין לבין מצרים. לדברי רמצ'אן שלח, מנהיג הארגון, המצרים היו אלה שיזמו את המגעים עם הג'האד האסלאמי בפלסטין, שנענה להם כדי שהעניינים לא יצאו מכלל שליטה. בחמאס מתחו ביקורת על, שההסכם הושג תוך "עקיפה ללא הצדקה" של חמאס (אלג'זירה, 14 במרץ 2014).

3. סבב ההסלמה האחרון מצביע על **חשיבותו של הג'האד האסלאמי בפלסטין**, ארגון הטרור השני בגודלו ובחשיבותו ברצועה, הנתמך ע"י איראן והחסר שיקולים ממשלתיים מרסנים כדוגמת אלו של חמאס. ירי הרקטות המאסיבי המחיש, כי הג'האד האסלאמי בפלסטין מוכן מידי פעם **לנסות ולאתגר את ישראל ואת חמאס** תוך ניצול חולשתה המדינית של חמאס בעידן, שלאחר נפילת מחמד מורסי. עם זאת סיומו המהיר של סבב ההסלמה, מגעיו של הארגון עם המצרים לחידוש ההרגעה והעובדה שמרבית הרקטות נורו על ידו לעבר הנגב המערבי ולא לטווחים ארוכים יותר – **כל אלו מצביעים, להערכתנו, כי הארגון בשלב זה אינו חותר להסלמה (למרות הרטוריקה המתלהמת שלו) אלא מנסה לקבוע "כללי משחק" נוקשים יותר מול ישראל ובו בזמן להימנע מהידרדרות בלתי מבוקרת.**

השתלשלות האירועים

4. ב-11 במרץ 2014 ירתה חולייה של הג'האד האסלאמי בפלסטין פצצות מרגמה לעבר כוח צה"ל, שעסק בפעילות מבצעית שגרתית סמוך לגדר הגבול בדרום רצועת עזה. בעקבות התקיפה תקפו כלי טיס של חיל האוויר חוליית טרור המשתייכת לארגון הג'האד באסלאמי בפלסטין. כלי התקשורת הפלסטינים דיווחו על שלושה פעילים של הג'האד האסלאמי בפלסטין, שנהרגו סמוך למעבר סופה (מזרחית לרפיח). הזרוע הצבאית של הג'האד האסלאמי בפלסטין אישרה, כי ההרוגים נמנים על אנשיה וטענה, כי הם נהרגו במהלך "פלישה" באזור ח'אן יונס. לדברי ההודעה הצליחו השלושה, **טרם מותם, לשגר פצצות מרגמה לעבר כוח צה"ל** (אלרסאלה.נט, 11 במרץ 2014).

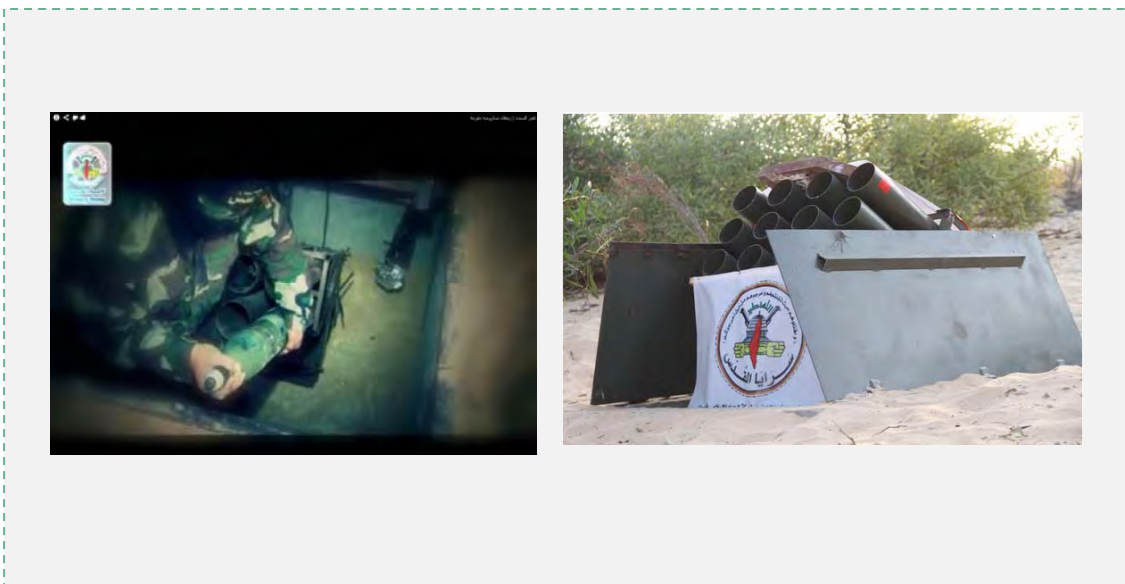
5. בעקבות הריגת שלושת פעילי הג'האד האסלאמי בפלסטין פתח הארגון בירי רקטות לעבר ישראל:

א. **12 במרץ 2014** – בוצע ירי מאסיבי סימולטני של רקטות ופצצות מרגמה מצפון הרצועה ומדרומה, מרביתם לעבר הנגב המערבי. סה"כ נפלו **למעלה משישים רקטות ופצצות מרגמה בשטח ישראל** (דובר צה"ל, 12 במרץ 2014). מרבית הרקטות נורו לעבר הנגב המערבי.

ב. **13 במרץ 2014** – לאחר כמה שעות של שקט חודש ירי הרקטות בשעות הבוקר חודש הירי. סה"כ **נורו למעלה מ-15 רקטות מרצועת עזה** לעבר ישובי הנגב המערבי. בשעות הבוקר נורו רקטות לעבר אשדוד ואשקלון (ynet, 13 במרץ 2014).

ג. ב-**14 במרץ 2014** – אותרו נפילות של שתי רקטות שנפלו בשטחים פתוחים בשטח השיפוט של המועצה האזורית אשכול.

6. רוב הירי בוצע על ידי ארגון הג'האד האסלאמי בפלסטין אולם גם ארגונים נוספים קיבלו אחריות לירי רקטות (החזית העממית לשחרור פלסטין, החזית הדמוקרטית ועוד). ב-13 במרץ 2014 הודיע הג'האד האסלאמי בפלסטין, כי הושגה, בתיווך מצרים, הסכמת רגיעה עם ישראל. במצרים אישרו את דבר השגת הרגיעה. לאחר ההודעה נמשך ירי רקטות ספוראדי, אשר הלך ודעך.

ירי רקטות (אתר הזרוע הצבאית של הג'האד האסלאמי בפלסטין)

קבלת האחריות

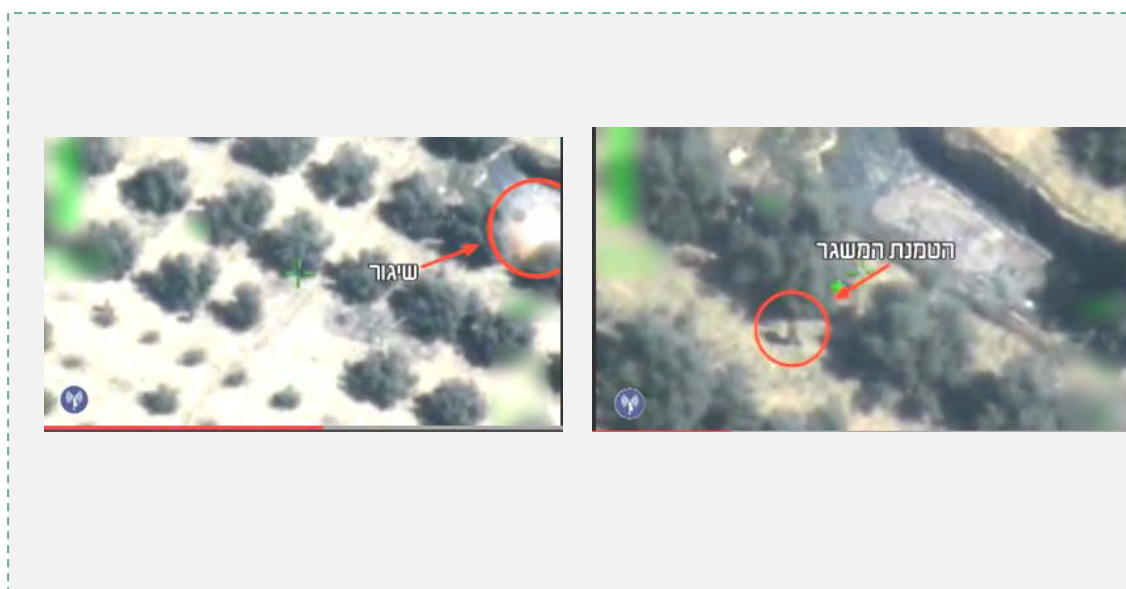
7. פלוגות ירושלים, הזרוע הצבאית של הג'האד האסלאמי בפלסטין, קיבלה אחריות על ירי הרקטות במסגרת מה שכינתה **מבצע "שבירת השתיקה"** (קרי, הפסקת ההבלגה/ הריסון). לטענת בכירי הזרוע הצבאית של הארגון הופתעה ישראל מהירי ומהיקפו (פאל טודיי, 14 במרץ 2014). בכירי הזרוע הצבאית של הארגון **המשיכו לאיים בהסלמה** והדגישו את מוכנותם להמשיך הירי. הזרוע הצבאית ניצלה את האירועים **להאדרת הישגיה והציגה אמצעי לחימה הנמצאים ברשותה, כולל מה שתיארו כמשגר רב-קני תת-קרקעי.**

8. **אבו אחמד** דובר הזרוע הצבאית של הארגון הדגיש, כי מטח הירי **בוצע לפי שעה לעבר אזורים הסמוכים לגבול הרצועה** אולם איים, כי אם ישראל תעז להסלים את המצב, הזרוע הצבאית **תגיב באופן "שהיא לא תצפה לו"**. הוא הוסיף, כי ישנה **תוכנית כוללת להרחבת התגובה בתרחיש של הסלמה** לדבריו התגובה תואמה באופן מלא עם שאר הארגונים ברצועה. הוא הוסיף, כי מתקיים תיאום קבוע בין הארגון לבין הזרוע הצבאית של חמאס (אלרסאלה.נט, 12 במרץ 2014). כלי התקשורת המזוהים עם הג'האד האסלאמי בפלסטין העלו על נס את ירי הרקטות ופצצות המרגמה לעבר ישראל באומרם, כי **הארגון הצליח להוריד מיליוני ישראלים למקלטים.**

9. בנוסף לכך, ארגונים נוספים קיבלו על עצמם אחריות לירי כגון **החזית העממית לשחרור פלסטין, החזית הדמוקרטית לשחרור פלסטין** וקבוצת השהיד אמין ג'ודה של פתח. לא ברור מה היה חלקם של הארגונים הללו בירי אולם בכל מקרה ברור, כי **הג'האד האסלאמי בפלסטין שיחק את התפקיד המרכזי בסבב ההסלמה האחרון.**

תגובות ישראל

10. בתגובה לירי הרקטות ופצצות המרגמה לעבר דרומה של ישראל תקפו כלי טיס של חיל האוויר בשעות הערב של ה-12 במרץ **29 מטרות טרור ברחבי רצועת עזה** (דובר צה"ל, 12 במרץ 2014). מאוחר יותר, לנוכח התמשכות הירי, תקפו כלי טיס של חיל האוויר בליל 13-14 במרץ 2014 **שבע מטרות טרור נוספות**, שלוש בצפון רצועת עזה וארבע מטרות בדרומה. כמו כן ירו טנקים של צה"ל ב-12 במרץ 2014 לפנות בוקר לעבר **שתי מטרות טרור** בדרום רצועת עזה ובצפונה. ב-14 במרץ 2014 בשעות הצהריים תקפו כלי טיס של חיל האוויר יעדי טרור נוספים. כלי התקשורת הפלסטינים דיווחו על תקיפה של מוצב של וועדות ההתנגדות העממית במערב רפיח ומוצב של הזרוע הצבאית של חמאס ומסרו, כי לא היו נפגעים.

תקיפת חוליית שיגור רקטות (דובר צה"ל, 13 במרץ 2014)

11. בעקבות ירי מטחי הרקטות קיימו הרמטכ"ל ושר הביטחון הערכות מצב. שר הביטחון הצהיר, כי ישראל לא תעבור לסדר היום על מטחי הרקטות ולא תאפשר לארגון הג'האד האסלאמי בפלסטין או לכל ארגון אחר ברצועה לשבש את חיי אזרחי ישראל. לדבריו כאשר לא היה שקט בדרום ישראל לא יהיה גם שקט ברצועת עזה. עוד אמר שר הביטחון, כי **חמאס היא האחראית על המתרחש ברצועת עזה ועליה לאכוף את השקט**, שכן אם לא גם היא תשלם מחיר כבד (דובר צה"ל, 12 במרץ 2014).

הערכת מצב בצה"ל (דובר צה"ל 12 במרץ 2014)

12. בעקבות הירי המאסיבי הורה שר הביטחון על סגירת המעבר כרם שלום ועל פעילות מצומצמת בלבד של מעבר ארז. לדבריו החזרה למתכונת פעילות מלאה תתקבל על פי הערכת המצב ועל פי שיקולים ביטחוניים. **המעבר נפתח מחדש ב-16 במרץ 2014 לצורך הכנסת דלק לרצועת עזה בשל מצוקת הדלק בה היא שרויה** (ynet, 15 במרץ 2014).

השגת רגיעה בתיווך מצרי

13. ב-13 במרץ 2014 הודיע ארגון הג'האד האסלאמי בפלסטין, כי הוסכם על רגיעה עם ישראל. במצרים אישרו את דבר השגת הרגיעה. **לדברי רמצ'אן עבדאללה שלח, מזכ"ל הג'האד האסלאמי בפלסטין, המצרים הם אלה אשר יזמו את המגעים עם הג'האד האסלאמי בפלסטין והארגון נענה להם בחיוב כדי שהעניינים לא יצאו מכלל שליטה** (אלג'זירה, 14 במרץ 2014).

14. אבו אחמד דובר הג'האד האסלאמי בפלסטין, אמר, כי הארגון התחייב להרגעה כל עוד ישראל **תתחייב לה**. לדבריו פעילי הארגון לא עזבו והם פרוסים עדיין בשטח ומוכנים להגיב לכל "תוקפנות ישראלית" לדבריו מה שמייחד את המבצע הנוכחי הוא, שבניגוד למבצעים קודמים לא הצליחה ישראל לפגוע בפעילי הארגון או במשגרי הרקטות (צות אלקדס, 13 במרץ 2014).

15. **בחמאס מתחו ביקורת על ההרגעה**, שהושגה בהידברות ישירה בין הג'האד האסלאמי בפלסטין לבין מצרים. **ע'אזי חמד, תת שר החוץ בממשל חמאס**, אמר, כי המצרים יצרו קשר ישירות עם ראשי הג'האד האסלאמי בפלסטין תוך **"עקיפה ללא הצדקה" של תנועת חמאס**. הוא הביע תקווה שלהבא יעשה התיאום דרך "הערוץ הנכון" כדי לשמור על אחדות השורות וכדי שהמסר יהיה אחיד (אלג'זירה, 14 במרץ 2014).

תגובות נוספות לירי הרקטות

הג'האד האסלאמי פלסטיין

16. הג'האד האסלאמי בפלסטיין עשה שימוש הסברתי באירועי ההסלמה בהציגו אותם כהישג וניצחון עבור הארגון. בכתבה, שפורסמה תחת הכותרת "שבירת השתיקה...ניצחון ביטחוני וצבאי" נכתב, כי הארגון הצליח לבצע "הונאה הסברתית" ולהפתיע מודיעינית את ישראל בכך שפעיליו שיגרו רקטות באופן מתואם בין יחידות הארטילריה שלו ברחבי רצועת עזה. בכתבה גם הודגש הניהול הנכון של ביצוע הירי **תוך הפגנת משמעת ביחס לירי לטווחים מוגדרים** (פלסטיין אליום, 16 במרץ 2014).

חמאס

17. דוברי חמאס מיעטו להגיב לאירועים **איהאב אלע'צין**, דובר ממשל חמאס, הטיל על ישראל את האחריות להסלמה ולהשלכותיה והדגיש את זכות ההתנגדות להגנה עצמית. **טאהר אלנונו**, יועץ ההסברה של אסמאעיל הניה, הדגיש את **דבקות הארגונים ברצועת עזה בהסכם הרגיעה** כאינטרס פלסטיני אולם ישראל היא זו אשר מתעקשת על הפרתו ועל ביצוע "פשעים" נגד הפלסטינים.

הרשות הפלסטינית

18. **נביל אבו רדינה**, דובר לשכת הנשיאות מסר, כי אבו מאזן דורש את הפסקת ההסלמה הצבאית הישראלית על רצועת עזה הנתונה תחת מצור. שכן, לדבריו, ההסלמה חושפת את התושבים לבידוד לאסונות, למלחמה ולחורבן (מען, 13 במרץ 2014).